

доцент кафедри гуманітарно-мистецьких дисциплін та технологій легкої промисловості факультету ринкових, інформаційних та інноваційних технологій Київського національного університету технологій та дизайну

НАРОДНІ ТРАДИЦІЇ ЯК ЧИННИК ВІДРОДЖЕННЯ ГАЛУЗІ

Стаття має за мету пошук ефективних шляхів розвитку швейних підприємств з метою подолання кризового стану та насичення вітчизняного ринку якісними товарами. Дослідження базувалося на використанні загальнонаукових методів дослідження, таких як спостереження, опис; теоретичних, таких як аналіз, узагальнення, систематизація, класифікація. Визначено чинники досягнення ефективності діяльності швейних підприємств в сучасних умовах, підкреслено важливість впровадження елементів народної творчості в дизайні одягу. Запропоновано впровадження елементів народної творчості в дизайн швейних виробів. Практична значимість використання елементів народної творчості в дизайні швейних виробів сприяє унікальності сотової швейної продукції та слугує чинником самоідентифікації особистості.

Ключові слова: конкурентоспроможність, народні традиції, національна самоідентифікація, неофольклоризм.

Постановка проблеми. Ситуація в галузі легкої промисловості на сьогоднішній день є складною. З одного боку, українська швейна промисловість не може покаржитися на відсутність замовлень із Європи, а діяльність в умовах толінгу допомагає виживати швейним підприємствам, дає можливість долучитися до сучасних технологій, поступово проводити модернізацію обладнання. Оснащення більшості українських фабрик, які працюють за давальницькою схемою відповідає європейському рівню [1]. Але така діяльність нівелює творчі тенденції спеціалістів галузі. З іншого боку, для України існує важлива необхідність розбудови власної промисловості. Це потребує модернізації економіки, подолання технологічного відставання, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентної спроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС. Головною перевагою, яку отримують українські підприємства внаслідок вступу України до ЄС, стане створення прозорого та передбачуваного ділового середовища. В той же час запровадження правил ЄС у сфері ліцензування, стандартизації та сертифікації буде потребувати суттєвих витрат. Значна частина витрат, пов'язаних з переходом до нових стандартів, припаде на вітчизняних виробників, що може стати значним тягарем для багатьох підприємств [2].

Метою статті є дослідження та аналіз чинників, що дозволять вплинути на процес підвищення рівня конкурентоспроможності швейних виробів, дати можливість перейти підприємствам на випуск високоякісної сучасної продукції для внутрішнього та зовнішнього ринку, створити умови для підвищення конкурентоспроможності швейних підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам дослідження чинників, що здатні сприяти розвитку галузі легкої промисловості приділяється значна увага науковців. Це обумов-

лено структурними деформаціями в національній економіці, воєнними діями в країні, низькою готовністю підприємств до відкритості економіки та вступу до СОТ, які призводять до постійної втрати сегментів внутрішнього ринку товарів вітчизняними підприємствами. Економічно активними підприємствами в галузі легкої промисловості згідно статистичних даних станом на 01 березня 2015 року є понад 780 підприємств, що складає 31,3% від загальної кількості (2500) підприємств. Близько 15,3% підприємств на сьогоднішній день є економічно неактивними, хоча мають потенційні можливості [3]. В той же час, дані Державної статистичної служби свідчать про присутність на ринку товарів легкої промисловості, вироблених та імпортованих, на суму близько 40 млрд. грн. А експертні оцінки та розрахунки спеціалістів Асоціації підприємств легкої промисловості «Укрлепрпром» свідчать про обсяг внутрішнього ринку більше 120 млрд. грн., що втричі перевищує офіційні дані. Це підтверджує існування «тінізованого» ринку товарів легкої промисловості в Україні. Проблемами для галузі є імпортозалежність значної частини її секторів, скорочення обсягів експортно-імпортичних операцій, значне скорочення виробництва у результаті зниження рівня митно-тарифного захисту внутрішнього ринку при вступі України до СОТ [4].

Основні результати дослідження. Підприємства легкої промисловості потребують комплексу заходів нормативно-правового забезпечення у сфері виробництва, експорту та імпорту української продукції, захисту прав власності, усунення адміністративних бар'єрів, сприяння інноваційній діяльності. Але в Україні не визначена стратегічна лінія державної політики, відсутнє системне бачення розвитку галузі. Проблеми, які існують в галузі, є комплексними, потребують кардинальних заходів для їх вирішення. Ускладнену ситуацію, що склалася на ринку товарів легкої промисловості.

відсутність рівних у мов конкуренції на внутрішньому ринку через наявність контрабандної та контрафактної продукції, можливість торгівлі імпортною продукцією без обліку та відповідного оподаткування. Продукція «second hand», яка ввозиться у величезній кількості під виглядом гуманітарної допомоги, створює великі проблеми підприємствам, звужуючи для них ринок і споживачам, загрожуючи їх здоров'ю. На протязі багатьох років проблема продукції «second hand» не вирішуються державними структурами, а навпаки поглиблюється. Результат спостерігається нами як постійна поява нових магазинів дня її реалізації. В піках умовах важливо навчитися протиставляти існуючим проблемам креативні сучасні підходи. Зрозуміло, що необхідно міняти власні підходи до формування асортименту одягу, що випускається підприємствами легкої промисловості в Україні.

Нормальним явищем в суспільстві є стурбованість, в першу чергу, економічними проблемами. Але, приклад країн Прибалтики, більшість країн Європи показує, що визначальною передумовою стабільного стану суспільства є національна консолідація, насамперед консолідація титульної нації. Без остаточно сформованої, цілісної української нації, тобто без консолідації усіх етнічних українців, котрі повинні ідентифікувати себе як українці і у яких би ствердилося українське світовідчуття, світосприймання та світорозуміння, ні про яку українську націю на теренах України не може бути й мови. Саме етнічні українці складають стрижень, осереддя української нації. На цьому ж тримається й нормально функціонує повноцінне українське громадянське суспільство [5]. Україна знаходиться в стані національної культурної розбудови. Саме тому сьогодні особливого значення набувають загальнокультурні чинники, які впливають на формування менталітету, збереження самобутності українців не тільки через рідну мову, звичаї, а й через традиційний одяг. Національно-культурну самоідентифікацію українського народу через народний одяг і народну вишивку неможливо переоцінити. Національна самоідентифікація є складовою процесу формування соціальної визначеності та самовизначеності особистості. Вона тісно пов'язана з формуванням суспільних відносин особистості у структурі етносу, становленням відповідних мотивацій, цінностей, життєвих орієнтирів, ідеалів та норм, почуттів, світогляду, самосвідомості. А усвідомлення коріння та витоків народних традицій завжди викликає гордість та самоповагу особистості.

Одяг для людини є засобом, завдяки якому вона має можливість висловити своє особисте художнє уявлення про світ, який її оточує. Одяг є важливим джерелом інформації для вивчення соціальної структури населення, його естетичних уподобань, культури в цілому. Український народний одяг є яскравим, унікальним культурним явищем. Традиційне українське вбрання є одним із символів,

без якого не існує національної ідентичності українського народу. Саме тому, зовсім не випадково, на сучасному етапі актуальною темою в індустрії одягу є фольклорна. Моделювання одягу в Україні в останні десятиліття зазнало помітного впливу неофольклоризму у зв'язку з необхідністю задовольняти природну потребу людей в урізноманітненні одягу. Можна виділити такі основні ознаки цього стилю: широке використання натуральних тканин, тканин із компонентами ткацьких візерунків, що імітують ручне народне ткацтво; багатопредметність одягу; простота крою; застосування декору художньої вишивки на руках, вилу, спідниці; орнаменти з тасьми, контрастних тканин; використання набивних тканин із фольклорними елементами. Простота крою надає відчуття розкутості і волі, що зближує людину з природою. Сьогодні користується популярністю запозичена з народного костюма багатопредметність одягу, яка сприяє підвищенню його функціональності.

Мистецтво костюма нині виходить на новий етап розвитку, що формує модерні системи культурологічних інтерпретацій. Художники-модельєри надають вітчизняній моді національних ознак, органічно вписуючись у світову моду. Вітчизняні модельєри у пошуках власного стилю, орієнтуючись на мистецькі традиції поколінь, формують обличчя української моди. Художники-модельєри, вивчаючи народний досвід, вносять в асортимент сучасного одягу неповторність та своєрідність народного мистецтва. Надихає дизайнерів, художників та модельєрів на створення одягу за народними мотивами невечерна скарбниця народної творчості та національних традицій. Етнонаціональна парадигма в ідеологічних пошуках модельєрів презентована творчістю Роксолани Богущокої, Оксани Караванської, Зінаїди Ліхачової, Лілії Пустовіт, Ірини Каравай, Ярини Жук та багатьох інших. Лілія Пустовіт є однією з перших дизайнерів сучасної української творчості, яка широко використовує вишивку. При цьому її дизайнерський стиль характеризується як відкритий та незалежний від того, як його побачить публіка. У своїй творчості вона дуже добре поєднує кольори, комплектацію спідниці, брюк тощо [6].

Аналіз ситуації на ринку швейної продукції показав, що українські підприємства долучаються до виготовлення сучасного українського одягу з елементами національних традицій. Серед них ВАТ «Львівська фірма «Юність», Львівські швейні фабрики «E&R», «Етно-Сіті», «Магія Візерунку», фабрика вишиванок та текстилю «Глорія», Переяслав-Хмельницька фабрика художніх виробів, Галицька швейна фабрика «Галичанка», Тернопільська швейна фабрика «Любосто», Харківська фабрика художніх виробів «Слобожанка», український виробник одягу та текстилю компанія «Галерея льону». Черкаська швейна фабрика «Леся». Дизайнери потужного трикотажного підприємства України «Дому моди»

«РІТО» поєднують традиції та найновіші техніко-технологічні прийоми виготовлення трикотажу. Колектив підприємства залучає до співпраці відомих дизайнерів та двічі на рік пропонує для продажу на український та міжнародний ринок колекції "прет-а-порте" жіночого трикотажного одягу. Підприємство використовує імітацію фактури та текстури домотканого волокна, що надає виробам виразного етнічного звучання, ромбоподібні геометричні орнаментальні мотиви, рослину орнаментику "Петриківського розпису". Кольорова гама колекції, зазвичай, формується на поєднанні білого, червоного та синього кольорів - кольорів традиційної української вишиванки. Дизайнери підприємства завдяки акцентним вкрапленням насичених блакитних та жовтих тонів надають виробам актуального модного звучання. Сучасна текстильна індустрія приділяє також увагу дитячому одягу. Зокрема традиційну українську вишивку активно впроваджують у промислове трикотажне виробництво дитячого одягу невеликі текстильні підприємства. Відкрите акціонерне товариство з новітнім технологічним устаткуванням для трикотажного виробництва трикотажна фабрика ВАТ "Софія" м. Бровари (Київщина) виготовляє дитячі святкові сорочки, жупани тощо.

Головним у впровадженні народних традицій у сучасне виробництво стало копіювання автентичних зразків традиційних вишиванок із різних регіонів України та їх фотографічне перенесення на площину трикотажного виробу [7].

Висновки. Ситуація, що склалася на внутрішньому ринку України, є неприйнятною для держави та потребує активних пошуків нестандартних шляхів її виправлення. Вітчизняні товари, що наповнюють внутрішній та зовнішній ринки, повинні відповідати світовому техніко-економічному рівню, найкращим світовим зразкам, та, в той же час, бути унікальними, відобразити сучасні традиції та уподобання споживача. Налагодження активної співпраці між дизайнерами, що пропонують якісну інтерпретацію традиційного мистецтва в сучасному одязі, та колективами підприємств легкої промисловості дозволить піднести на новий якісний рівень виготовлення модного одягу з використанням національних традицій. Перспективами подальших досліджень є пошук шляхів розвитку вітчизняної легкої промисловості, підвищення рівня її конкурентоспроможності, впровадження системи моніторингу споживацького попиту, розробка та впровадження інноваційної продукції з поліпшеними якістьми.

Список використаних джерел

1. Богданович К. Швейні ZARAбітку. Українські фабрики перетворилися на цех з пошиття для світових брендів // Кореспондент. - 2013. - № 35. - С. 24-27.
2. Перцев Ю., Шихова М. Наслідки вступу України до СОТ для галузей економіки [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.rusnauka.com/26-OINXXI-2009/Economics/52624.doc.htm>.
3. Кононенко Г.Л. Привабливі риси європейської інтеграції для швейної промисловості України // Міжнародний науковий журнал. - № 6. - 2015. - С. 122-126.
4. Легка промисловість України: реалії та перспективи розвитку. Експертно-аналітична доповідь/ Колектив авторів під науковою редакцією д.е.н., професора, член-кор. НАПН України І. М. Грищенка. - К.: КНУТД, 2015. - 82 с.
5. Андрос С. Національна самоідентифікація етнічних українців як вирішальний чинник консолідації українського суспільства// Збірник праць. - Київ. 2012. - 750 с. Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-11792.html>.
6. Тканко О. Художні особливості костюма в колекціях українських дизайнерів одягу кінця ХХ - початку ХХІ століття / О. Тканко // Віче. - 2010. - № 13. С. 58-61.
7. Король Н. Народні традиції у промисловому виробництві дитячого одягу в сучасній Україні: мистецька вартість стилістичних інтерпретацій. // Вісник Львівського університету. Серія мист-во. - 2015. - Вип. 16. - Ч. 1. - С. 234-240.

Ефременкова Н.А.

НАРОДНЫЕ ТРАДИЦИИ КАК ФАКТОР ВОЗРОЖДЕНИЯ ОТРАСЛИ

Статья посвящена поиску эффективных путей развития швейных предприятий с целью преодоления кризисного состояния и насыщения отечественного рынка качественными товарами. Исследование базировалось на использовании общенаучных методов исследования, таких как наблюдение, описание; теоретических таких как анализ, обобщение, систематизация, классификация. Определены факторы достижения эффективности деятельности швейных предприятий в современных условиях, подчеркнута важность внедрения элементов народного творчества в дизайн одежды. Предложено внедрение элементов народного творчества в дизайн швейных изделий. Практическая значимость использования элементов народного творчества к дизайне швейных изделий способствует уникальности готовой швейной продукции и служит фактором самоидентификации личности.

Ключевые слова: конкурентоспособность, народные традиции, национальная самоидентификация, неофольклоризм.

Iefremenkova N.

PEOPLE'S TRADITIONS AS A READING FACTOR

The purpose of the article is to find effective ways of developing sewing enterprises in order to overcome the crisis situation and supply domestic market with quality goods. The research was based on the use of general scientific research methods, such as observation, description; theoretical, such as analysis, generalisation, systematization, classification. The factors of achievement of activity of sewing enterprises in the modern conditions are determined, with emphasis on the importance of introduction of elements of folk art in design of clothes. It is proposed to introduce the elements of folk art in the design of sewing products. The practical significance of the use of elements of folk art in the design of sewing products attributes to the uniqueness of the finished sewing product and serves as a factor in the self-identification of an individual.

Key words: competitiveness, national traditions, national identity, neofolklorizm.